

De Meander	Kwaliteitshandboek 3. Gebruikersgerichte processen 3.7 Tijdelijke afzonderingsmaatregelen	khb 3.7 tijdelijke afzondering	1/6
-------------------	--	---	------------

Beoordeeld:	Stuurgroep Kwaliteit	Geldig vanaf:	14/10/2015
Procedurehouder:	Orthopedagogische dienst		
Goedgekeurd:	Luc Lemkens	Paraaf:	

1. Toepassingsgebied

- Alle gebruikers binnen de verschillende erkenningsvormen.

2. Termen en definities

- Tijdelijke afzonderingsmaatregelen: hieronder verstaan we alle maatregelen die als resultaat hebben dat de betrokken bewoner tijdelijk wordt verwijderd uit de ruimte en/of de sociale situatie waarin hij zich bevindt op het moment dat zijn eigen gedrag een risico stelt voor zijn eigen fysieke integriteit en/of de fysieke integriteit van medebewoners en/of personeelsleden en/of hij materiaal vernielt.

3. Verwante documenten en hulpmiddelen

- [Referentiemap Zorg](#)
- [MeanderNET](#)
- [De individuele dienstverleningsovereenkomst en de individuele fiche](#)
- [De map ID](#)
- [TimeOutReg.docxBewonersbespreking D03/D04](#)

4. Werkwijze

4.1 Algemene richtlijnen

Bewoners kunnen bewust of onbewust een gevaar vormen voor zichzelf of voor hun omgeving, of hun belangen schaden. Het is dan aan begeleiders om bescherming te bieden. In bepaalde gevallen kan dat door het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen. De wijze waarop we in de Meander hiermee omgaan, is beschreven in de visietekst Vrijheidsbeperkende maatregelen. Deze is terug te vinden in de Referentiemap Zorg.

Wanneer het gaat over tijdelijke afzonderingsmaatregelen, wordt onderstaande werkwijze toegepast:

- 1) Elke toepassing van een tijdelijke afzonderingsmaatregel wordt genoteerd in MeanderNET. Dat gebeurt in het dagboek van de betrokken bewoner met een omschrijving van de aanleiding, de toepassing van de maatregel en een omschrijving van het verdere verloop en wijze van opvolging.
- 2) De wettelijk vertegenwoordiger wordt op de hoogte gebracht van de toepassing van de maatregel. Bij een eerste toepassing gebeurt dit zo snel mogelijk en wordt dit

De Meander	<p style="text-align: center;">Kwaliteitshandboek 3. Gebruikersgerichte processen 3.7 Tijdelijke afzonderingsmaatregelen</p>	<p style="text-align: center;">khb 3.7 tijdelijke afzondering</p>	<p style="text-align: center;">2/6</p>
------------	---	--	---

genoteerd in het dagboek van de betrokken bewoner in MeanderNET. Nadien gebeurt de melding zoals afgesproken werd met de wettelijk vertegenwoordiger.

- 3) Multidisciplinair overleg en overleg binnen het team over wat er moet gebeuren en onder welke omstandigheden, is steeds noodzakelijk. Zo mogelijk uiteraard vooraf, maar steeds nadat de maatregel werd toegepast, is bespreking en evaluatie van belang. Registraties hiervan gebeuren in het verslag van leefgroep- en/of coördinatievergadering.
- 4) Wanneer bij de afzonderingsmaatregel fixatiemateriaal gebruikt wordt, is multidisciplinair overleg met de huisarts met aandachtsgebied psychisch welzijn vereist.
- 5) Afzonderingsmaatregelen die kaderen binnen structurele vrijheidsbeperking en hierdoor een meer continu karakter hebben, moeten passen binnen de individuele dienstverleningsovereenkomst en dienen besproken en geëvalueerd te worden op de 2-jaarlijkse bewonersbespreking.

4.2 Specifieke situaties

Naast deze algemene richtlijnen, voorzien we een protocol in bepaalde meer specifieke situaties: gebruik van het time-out lokaal bij crisissituatie en het afsluiten van de slaapkamerdeur.

4.2.1 Time-out-lokaal bij crisissituatie

a) Wanneer?

Het gebruik van het time-out lokaal is een beveiligingsmaatregel om een bewoner en zijn directe omgeving te beschermen bij escalerend grensoverschrijdend gedrag met risico op gevaar. Afzondering gebeurt in een speciaal daarvoor voorziene ruimte die prikkelarm, controleerbaar, afsluitbaar en veilig is. In de deur is een spionnetje voorzien. Eén van de T.O.-lokalen is uitgerust met een camera (het lokaal bij de leefgroepen Wip-Dagvlinder).

b) Beslissing

Het T.O.-lokaal wordt gebruikt om een crisissituatie te doorbreken of te beëindigen: wanneer een bewoner zichzelf letsel toebrengt of bij dreiging ervan; wanneer een bewoner anderen letsel toebrengt of bij dreiging ervan; wanneer een bewoner ernstige materiële schade veroorzaakt; wanneer er sprake is van langdurige extreme opwinding.

Het gebruik van het T.O.-lokaal bij escalerend grensoverschrijdend gedrag kan door de orthopedagoge opgenomen zijn in de individuele dienstverleningsovereenkomst na overleg met de huisarts met aandachtsgebied psychisch welzijn en intervisie op de

De Meander	<p style="text-align: center;">Kwaliteitshandboek 3. Gebruikersgerichte processen 3.7 Tijdelijke afzonderingsmaatregelen</p>	<p style="text-align: center;">khb 3.7 tijdelijke afzondering</p>	<p style="text-align: center;">3/6</p>
------------	---	--	---

orthopedagogische dienst. In dit geval worden de richtlijnen tot gebruik van het T.O.-lokaal in de individuele dienstverleningsovereenkomst opgenomen.

Soms kan het gaan om een erg acute bedreigende gevaarsituatie en is het gebruik van het T.O.-lokaal niet opgenomen in de individuele dienstverleningsovereenkomst. Indien de mogelijkheid er is, overlegt de begeleider de overweging tot het gebruik van het T.O.-lokaal met de aanwezige orthopedagoge. Is de crisis zo acuut en is overleg niet mogelijk, wordt samen met de collega-begeleider op dienst de beslissing nemen om de bewoner in het T.O.-lokaal te plaatsen.

In elk geval blijven de algemene richtlijnen zoals hierboven vermeld ook gelden in deze situatie (noteren in Meandernet, vertegenwoordiger op de hoogte brengen, multidisciplinair overleg).

c) Waar vind je het?

Er zijn in De Meander slechts drie T.O.-lokalen in gebruik. Het ene bevindt zich in de centrale ruimte van de Poort, het andere in de tussenruimte van Leefgroepen Alpenroos-Egeltje, het derde in de doorgang tussen leefgroepen Wip en Dagvlinder.

d) Toepassing

Stap 1: breng de bewoner indien mogelijk met 2 begeleiders naar het T.O.-lokaal. Zorg er steeds voor dat het verblijf in het T.O.-lokaal veilig is: laat schoenen, riemen en sjaals steeds uitdoen, controleer broekzakken. Laat het geheel verlopen in een zo rustig mogelijke, zelfs wat zakelijke sfeer. Geef een korte verbale boodschap vb. *'je gaat hier nu blijven tot je rustig bent'*.

Stap 2: Sluit de deur en observeer zeker minimaal om de tien minuten via het spionnetje. Je controles noteer je op het registratieformulier dat op de deur van het T.O.-lokaal hangt ([Zie Formulieren – TimeOutReg.docx](#)) en teken je telkens af.

Stap 3: laat de bewoner niet langer dan nodig in het T.O.-lokaal, d.w.z. zolang als beschreven staat in de individuele dienstverleningsovereenkomst of totdat hij/zij gedurende een tiental minuten echt rustig is. Indien de agitatie niet vermindert of niet onder controle is binnen afzienbare tijd, verwittig je de huisarts. Een bewoner blijft nooit langer dan 1 uur in het T.O.-lokaal zonder de huisarts te raadplegen. Bij claustrofobische reacties, zet je het verblijf in het T.O.-lokaal onmiddellijk stop en verwittig je de huisarts.

e) Registratie

Je controles tijdens het verblijf van een bewoner in het T.O.-lokaal noteer je minimaal om de 10 minuten op het registratieformulier dat op de deur van het T.O.-lokaal hangt ([Zie](#)

De Meander	<p style="text-align: center;">Kwaliteitshandboek 3. Gebruikersgerichte processen 3.7 Tijdelijke afzonderingsmaatregelen</p>	<p style="text-align: center;">khb 3.7 tijdelijke afzondering</p>	<p style="text-align: center;">4/6</p>
------------	---	--	---

Formulieren – TimeOutReg.docx) en teken je telkens af. Deze formulieren worden jaarlijks verzameld op de orthopedagogische dienst en per T.O.-lokaal bewaard.

Elke afzondering in het T.O.-lokaal registreer je op Meandernet in de module Registratie - Time-out van het Bewonersdossier alsook in het Dagboek van de betrokken bewoner.

Zodra mogelijk, meld je de afzondering in het T.O.-lokaal aan de betrokken orthopedagoge.

f) Evaluatie

Het gebruik van het T.O.-lokaal wordt in het team met de orthopedagoge geanalyseerd en geëvalueerd ten laatste op de eerstvolgende leefgroepvergadering.

Ook op de tweejaarlijkse bewonersbespreking (D03 of D04) bespreekt de orthopedagoge het gebruik van het T.O.-lokaal met alle betrokkenen, zowel hulpverleners als ouders/wettelijk vertegenwoordigers.

Jaarlijks maakt de orthopedagogische dienst een overzicht van de T.O.-registraties op Meandernet per bewoner en houden zij intervisie over het gebruik ervan.

4.2.2 Afsluiten van slaapkamerdeur

a) Wanneer?

Het afzonderen van een bewoner achter gesloten slaapkamerdeur kan gebruikt worden als een beveiligingsmaatregel om een bewoner en zijn directe omgeving te beschermen bij escalerend grensoverschrijdend gedrag. Het verschil met afzondering in het T.O.-lokaal is dat de bewoner geen risico op gevaar vormt voor zichzelf. De eigen slaapkamer met afgesloten deur is een veilige en vertrouwde omgeving waar de bewoner terug tot rust kan komen.

b) Beslissing

Soms kan het gaan om een acute bedreigende situatie en is het afsluiten van de slaapkamerdeur niet opgenomen in de individuele dienstverleningsovereenkomst. Indien de mogelijkheid er is, overlegt de begeleider de overweging tot het afsluiten van de slaapkamerdeur met de aanwezige orthopedagoge. Is de situatie zo acuut en is overleg niet mogelijk, kan de begeleider samen met de collega-begeleider op dienst de beslissing nemen om een bewoner af te zonderen achter gesloten slaapkamerdeur.

De Meander	Kwaliteitshandboek 3. Gebruikersgerichte processen 3.7 Tijdelijke afzonderingsmaatregelen	khb 3.7 tijdelijke afzondering	5/6
-------------------	--	---	------------

In elk geval blijven de algemene richtlijnen zoals hierboven vermeld ook gelden in deze situatie (noteren in Meandernet, vertegenwoordiger op de hoogte brengen, multidisciplinair overleg).

c) Toepassing

Breng de bewoner op een rustige manier naar de kamer (wanneer deze zich nog niet op de kamer bevindt), zeg duidelijk wat je verwacht en sluit de deur af. Spreek in het team een duidelijke plaats af waar de sleutel van de kamer wordt bewaard om in eventuele noodsituaties steeds onmiddellijk de deur te kunnen openen.

d) Registratie

Elke afzondering op de slaapkamer met gesloten deur wordt geregistreerd op Meandernet in de module Registratie van het Bewonersdossier alsook in het Dagboek van de betrokken bewoner.

Wanneer een bewoner zich volgens de individuele dienstverleningsovereenkomst kan bevinden op zijn kamer met gesloten deur, wordt dit opgenomen in het nachtregistratieformulier (brand).

e) Evaluatie

Het afsluiten van de slaapkamerdeur wordt in het team met de orthopedagoge geanalyseerd en geëvalueerd ten laatste op de eerstvolgende leefgroepvergadering.

Ook op de tweejaarlijkse bewonersbespreking (D03 of D04) bespreekt de orthopedagoge het afsluiten van de slaapkamerdeur met alle betrokkenen, zowel hulpverleners als ouders/wettelijk vertegenwoordigers.

5. Registraties

Registratie	Wie	Indexering	Bewaartermijn
Leefgroepverslagen	Administratief personeel	Per leefgroep op datum	Onbeperkt
Individuele dienstverlenings-overeenkomst	Sociale dienst	Per gebruiker	Onbeperkt
Individuele fiches wonen	Begeleider	Per gebruiker	Tot de volgende aanpassing

De Meander	Kwaliteitshandboek 3. Gebruikersgerichte processen 3.7 Tijdelijke afzonderingsmaatregelen	khb 3.7 tijdelijke afzondering	6/6
-------------------	--	---	------------

Registratie	Wie	Indexering	Bewaartermijn
Map ID	Administratief personeel	Per gebruiker	Tot het moment van beëindiging van hulp- en dienstverlening
CO-verslagen	Administratief personeel	Per overleg op datum	Onbeperkt
Nachtregistratie-formulier	Leefgroep	Per leefgroep	Tot de volgende aanpassing
Registratieformulier T.O.-lokaal	Orthopedagogische dienst	Per T.O.-lokaal	30 jaar